

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Postanowienie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie zatwierdzenia statutu "Banku Cukrownictwa" S.A. w Poznaniu

Źródło:

Monitor Polski Rok 7 1924 numer 78 (3 kwietnia), strony 4-6

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Minister
Edukacji i Nauki

Spółeczna
Odpowiedzialność
Nauki

Dopiero ustawa z dnia 11 stycznia, upoważniająca do manipulowania ustawą o podatku majątkowym, dawała w ręce Rządu środki ratunku, bo ustawa o podatku majątkowym była środkiem ratunku bardzo problematycznym. Mieliśmy poza tym uchwaloną w grudniu waloryzację, której w maju nie uchwalono, i jakkolwiek skala waloryzacji i stawki waloryzacyjne, które zostały uchwalone przez Sejm w grudniu 1923 r., dla Skarbu były gorsze, niż te, które proponowałem w projekcie ustawy o sanacji Skarbu, wniesionej do Sejmu 1 marca 1923 r., gdyż wskaźnik obliczeniowy byłby udzielił niewątpliwie dużo większych rezultatów czysto skarbowych, jednak uważam, że ustawa o waloryzacji na podstawie złota ma dużą doniosłość, gdyż jakkolwiek nie gwarantuje dostatecznych dochodów Skarbowi, ale ułatwia natomiast w wysokim stopniu przejście do reformy walutowej.

Muszę jednak zaznaczyć, że w styczniu bardzo obawialiśmy się, czy ta ustawa będzie wystarczająca, gdyż bądź co bądź staliśmy się świadkami tego, że w jednym z miesięcy sanacyjnych musieliśmy zmniejszyć nasze dochody wtedy, gdy zwiększały się pensje urzędników. Wpływało to z ustawy — trzeba było zmniejszyć wskaźnik złoty z 1.900.000 na 1.800.000, a więc obniżyć ceny biletów i frachtów kolejowych i innych.

Jakkolwiek właśnie ten wskaźnik zmuszał nas do tego, żeby nie iść w kierunku zwiększania wartości marki, bo inaczej zmniejszilibyśmy dochody, jednak ustawa była faktem i swoje dobroczynne skutki oczywiście mogła wywrzeć. Ale najważniejszym czynnikiem, który był w styczniu, a którego nie było w maju, była to świadomość całego społeczeństwa, że dalej iść dawnymi drogami nie wolno, że trzeba się zdobyć na to, ażeby całą siłą iść naprzód. Tej świadomości absolutnie nie było w ciągu pierwszej połowy 1923 r.; wtenczas umysły ludzkie siliły się tylko na umotywowane wątplenie we wszystko i pierwszy wątpliwy krok górował nad wszystkim, że zupełnie wszelką wolę czynu i działania podporządkowywał. Przecież zdawało się w pewnym momencie wszystkim w Polsce, że jeżeli ilość znaków obiegowych jest mniejsza, niż wysiłek podatkowy, jakiego się wymaga od społeczeństwa, to w takim razie żadna sanacja bez obecnej pomocy jest niemożliwa. I zdawało się to tak jasne i tak proste, że żądanie od ludzi, ażeby wypłacili więcej do Skarbu, niż jest znaków obiegowych, uważano za warjactwo. Tymczasem rzeczywistość jak odpowiedziała na te wątpliwości? Mieliśmy w styczniu r. b. znaków obiegowych 70 milionów złotych polskich, a w ciągu trzech miesięcy r. b., jak Panowie zobaczą, płacono Skarbowi co miesiąc znacznie więcej, niż 70 milionów. Jakkolwiek pozytywne dane do półrocza całą siłą naprzód, jak Panowie widzą, były bardzo nieznaczne, jakkolwiek negatywnych czynników było bardzo wiele na to, żeby się w dalszym ciągu nie decydować; świadomość społeczeństwa na tyle była dojrzała, że obowiązkiem każdego Rządu, któryby wówczas znajdował się u steru, było wykorzystanie w całej pełni pełnomocnictw udzielonych i zdecydowanie się na kampanję. Bo istotnie to wszystko, co się następnie robiło, było systematyczną planową walką, rozpoczętą przez pełny atak z frontu. Jakkolwiek dwa i pół miliona dolarów zapasu netto, jest to bardzo mało, jest to mniej, niż w całym szeregu innych okresów, jakkolwiek w swoim czasie wszyscy mówili, że każdy zapas walut powinien być robiony po to, żeby go zwiększać, a nie wypuszczać na front, jednak 8 stycznia r. b. zdecydowałem się wypuścić ten mały zapas do walki ze spadkiem marki, bo innej drogi faktycznie nie było. Wszelka inna droga doprowadziłaby do tego, że byłibyśmy dziś w tej samej sytuacji, co na początku stycznia. Przełamanie frontu zdecydowało o zwycięstwie. Jak to zostało stwierdzone przy jednym sądowym dochodzeniu, ci, którzy kupowali po 15.000.000 mk. p. dolar, naraz zauważyli, że w Warszawie można go kupić za 10.000.000, bo Skarb z zapasu 2.500.000 dolarów oddawał dolary za 10 milj., zaczęli się więc cofać na całej linii. Dzięki tej akcji, zaczęły się kursy marki stabilizować. Umożliwiło to osiągnąć w następstwie pomyślne skutki, o których będę mówił później.

Po rozpoczęciu stabilizacji zaczął się pewien spadek kursu dolara; następnie mogliśmy stwierdzić, że w ślad za tem już w czwartym tygodniu stycznia od 21 do 27 drożyzna wzrosła tylko o 4%, podczas, gdy w drugim tygodniu od 7 do 13 — o 33%; w następnym tygodniu drożyzna zginęła, a później ceny zaczęły się obniżać.

Teraz muszę przebiec szereg czynników, które umożliwiły wyjście z kryzysu finansowego i doprowadziły do stanu, który następnie scharakteryzuję. Na to, ażeby opanować spadek marki i wzrost drożyzny, trzeba było wciąż równomiernie stosować cały szereg działań. Obok interwencji, to zn. oddawania walut na to, ażeby opanować spadek marki, należało bardzo czujnie się odnosić do tych czynników, któreby wywołały wzrost drożyzny, pomimo opanowania spadku marki. Pod tym względem polityka Rządu w za-

kresie wywozu wymagała największej czujności. Poprzedni Rząd już przygotował teren do tego, ażeby przy wywozie produktów zbożowych wiać dość poważne opłaty wywozowe, ale rolnicy wcale się tego nie spodziewali, że ceny zboża, tak samo, jak wszystkie inne ceny, pod wpływem tendencji, jaka się ujawniła na początku stycznia, dojdą do bardzo wysokich rozmiarów. Skutkiem tego z chwila, gdy wypadło realizować poprzednie układy z rolnikami, wśród rolników powstała tendencja bardzo silna, aby wywożone zboże nie było tańsze, niż krajowe. Temu naporowi nie wolno było Rządowi ulegnąć i Rząd nie uległ. Dzięki temu ceny zboża w tym okresie krytycznym nie podniosły się, a nawet spadły; później się nie podnosiły, a pozostały na pewnym poziomie i dzięki temu wzrost drożyzny, który od dwóch tygodni szedł w górę, został opanowany.

W poprzednich okresach stabilizacji wzrost drożyzny znacznie dłużej trwał i przez to stawał całą sytuację ekonomiczną w kraju w znacznie gorszym położeniu. Oczywiście, wynikiem tej polityki Rządu było, że jakkolwiek Rząd pozwolił na wywóz 40.000 wagonów, rolnicy zadeklarowali tylko 8.000, gdyż nie chcieli deklarować więcej, widząc, że cena na rynku nie odpowiada uzyskiwanej przy sprzedaży na eksport. Groziło to Rządowi otrzymaniem bardzo małych zaliczek na podatek majątkowy od rolników z eksportu zboża; zamiast 1.000.000 — 200.000 f. szt. Gdyby Rząd wówczas starał się chwycić — jak gdyby deski zbawienia — miliona funtów, musiałby się zrzec opłat wywozowych, a wtedy drożyzna w kraju jeszcze bardziej wzrosłaby. Rząd miał do wyboru dwie drogi, wybrał dla Skarbu trudniejszą, byłaby w tym wypadku uczynić ulgę ogólnemu położeniu ekonomicznemu całego kraju, czyli opanować szybciej wzrost drożyzny.

Z dalszych czynników, co do których trzeba się było decydować tak, czy inaczej, było to zdecydowanie się obecnego Ministra Kolei, aby w lutym i marcu nie wziąć od Ministerstwa Skarbu żadnych dotacji. Decyzja ta godna jest podkreślenia, gdyż Minister Tyszkowski zastał koleje w tej sytuacji, że na styczeń koniecznie potrzeba mu było 35.000.000 fr. zł. dopłaty, z tych 35 milionów zaoszczędził 5 milj. fr. zł., a mając tę małą rezerwę — 5 milj. fr. zł. zobowiązał się i dotrzymał, że na luty żadnej dopłaty nie będzie potrzebował. Ja dawno już rozumiałem, że miesiącem, w którym kolej potrafi obejść się bez dopłaty, winien być ten miesiąc, w którym również Rząd potrafi się obejść bez drukowania pieniędzy papierowych na potrzeby administracji. W tym celu jednak koniecznym było uczynić szereg zdecydowanych kroków. Przedewszystkiem należało wynaleźć sposób czysto mechaniczny dla pobrania poważnej raty podatku majątkowego, nie licząc na żadne szacunki, a tylko opierając się na czynniku, któryby dał możność każdemu płatnikowi, nawet bez otrzymania wezwania ze strony urzędu podatkowego, wiedzieć, ile się od niego należy.

Panowie wiedzą w jaki sposób stało. Dało to możność przewidywania, że w lutym Rząd istotnie osiągnie poważne dochody z podatku majątkowego. Z chwila wreszcie, gdy Min. Kolei zdecydowało się wejść w ogólne położenie skarbu, trzeba było jeszcze zdobyć się na taką politykę w miesiącu lutym, a jak zobaczymy później nie tylko na luty, ale już na szereg miesięcy, która zdłżyłaby ten ciężki serwitut, jaki dotychczas istniał wobec kolei.

Również z Ministerstwem Spraw Wojskowych trzeba było dojść do takiego układu stosunków, któryby umożliwił temu Ministerstwu ograniczyć w ciągu lutego swoje wydatki do najniezbędniejszego minimum. Takie minimum było rzeczą niezmiernie trudną. Przedewszystkiem była masa poprzednio zaległych rachunków do płacenia, mianowicie, jak wspominałem, w styczniu mieliśmy do płacenia za poprzedni rok 22 miliony, w lutym zaś zostało do płacenia za rok poprzedni jeszcze 17 milionów. Pierwsze wymaganie Ministerstwa Spraw Wojskowych, skierowane pod adresem Skarbu w styczniu, a obejmujące niezbędne wydatki na luty, wynosiło 85 milionów franków, wynosiło zatem więcej, niż to, co misja ekspertów angielskich uważała za możliwe do osiągnięcia w ogóle w Polsce na wszystkie wydatki. Następnie suma ta przez poprzedniego Ministra Spraw Wojskowych była poważnie zredukowana, ale nawet ta redukcja, którą on uważał za możliwą, stała w rażącej sprzeczności z temi możliwościami, które przed nami leżały. Wyrzeczenie się druku marek polskich wymagało tak daleko idącego obciążenia budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych na luty, że bez kryzysu obejść się tu nie mogło. Trzeba się było na ten kryzys zdecydować — i w ten sposób tylko przez ten szereg postanowień stało się możliwe wyrzeczenie się druku marek polskich już od 1 lutego — wyrzeczenie się, które, muszę powiedzieć, było uczynione przedwcześnie. Wszyscy obawiali się tego nadzwyczaj, żeby się aby nie wyrzec druku marek polskich naprawdę przedwcześnie. Znalazłem jednak je-

dną osobę, i to niestety nie Polaka, która zupełnie trafnie wyraziła się, że, kto się wyrzeknie druku marek przedwcześnie, ten tego żałować nie będzie. Zapamiętałem sobie to powiedzenie, jakkolwiek już wtenczas byłem zdecydowany to uczynić, ale rad byłem, że jednak się znalazł jeden człowiek, który zgodził się, że rozum wcale nie polega na tem, ażeby postępować bez dyskontowania naprzód pewnych czynników, które dziś nie są widoczne, a które jednak rozum wskazuje, że staną się w odpowiednim momencie widoczne dla wszystkich. Zdecydowaliśmy się więc na to, a ponieważ już poprzednio rozpoczęliśmy z powodzeniem walkę z dolarem, obniżając jego kurs, wyrzeczenie się druku marek było tym wielkim sukcesem, tą największą armią rezerwową dla tych nędznych, marnych 2,5 miliona dolarów, które wprowadziliśmy w grę na początku. Te 2,5 miliona dolarów, zamiast się kurczyć, zaczęły nadzwyczaj rosnąć, kurczyły się tylko w ciągu trzech dni, nie dały jednak skurczyć się faktycznie w namacalny sposób. W pierwszych paru dniach poszło zaledwie 300—400 tysięcy, niezmiernie jednak szybko zaczął się odwrotny proces, zapas bowiem dolarów zaczął niezmiernie szybko rosnąć.

Dziś ilość dolarów wynosi już netto 18.800.000, tylko 200.000 brakuje do 19.000.000. To, cośmy od 10 stycznia do tego zapasu dokupili, wynosi, jak Panowie widzą, więcej, niż wartość całej emisji w dniu 10 stycznia. Jest to niezmiernie poważny zapas, bo prawie bliżej jesteśmy 100.000.000 franków złotych w samym zapasie netto walut. Emisja dzisiaj warta jest już prawie 300.000.000 franków złotych. Jest ona pokryta, jak wiemy, zobowiązaniami Skarbu zaległymi w połowie, w drugiej zaś połowie temi walutami, o których wspominałem, oraz zobowiązaniami przemysłu, o których później będę mówił. Prócz tego, przechodząc od razu do zobowiązaniom styczni — do 1 kwietnia (o lutym i marcu później będę mówił) — zaznaczyć muszę, iż mamy dzisiaj na rachunku Centralnej Kasy Skarbowej, na czysto, po zapłaceniu wszystkich pensji — i to w gotówce bez żadnych bonów, po pokryciu wszystkich wydatków, 37 trylionów marek polskich. W czym na rachunku Centralnej Kasy Skarbowej 32 trylony, w P. K. O. 5 trylionów; sumę tę P. K. O. została nam do dzisiejszego dnia winna, co pierwszy raz P. K. O. się zdarzyło. Jednocześnie wydaliśmy bonów podatkowych tylko 12 milionów, i, rozumie się, więcej ich nie będziemy wydawali, chociaż byliśmy upoważnieni na 50 milionów; niema bowiem najmniejszej racji, ażebyśmy w dalszym ciągu bonów podatkowe puszczać, wobec stabilizacji kursu. Nadto mamy 8 milionów bonów 6% nie wykupionych, którymi w ciągu lutego płaciliśmy pensję, co łącznie z sumą 12 milionów podatkowych daje razem 20 milionów. Pokrycie dla tych 20 milionów mamy w tych 37 trylionach gotówki markowej na czysto.

Sytuacja jest taka, że istotnie skłania umysł ludzki do bardzo szczegółowego zastanowienia się, czy naprawdę w tem wszystkim niema gdzie jakiej dziury. Szukanie dziury w całości jest od pewnego czasu tematem, którym wielu ludzi się pilnie zajmuje, więc chce im pomóc. W tym celu musimy się zastanowić, jak się to wszystko w miesiącach: styczniu, lutym i marcu odbywało, ażeby dojść do tego pomyślnego położenia.

(D. c. n.)

Publikacje urzędowe.

Postanowienia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zmian oraz zatwierdzenia Statutów Spółek Akcyjnych.

191.

POSTANOWIENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie zatwierdzenia statutu „Banku Cukrownictwa” S. A. w Poznaniu.

Na zasadzie art. 5 ustawy z 29 kwietnia 1919 r. o zatwierdzaniu i zmianie statutów Spółek Akcyjnych — zatwierdzamy dołączony przy niniejszym statucie Sp. Akc. p. f. „Bank Cukrownictwa” S. A. w Poznaniu.

Minister Skarbu:

w z. (—) C. Klarner.

Podsekretarz Stanu.

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) Józef Kiedroń.

USTAWY BANKU CUKROWNICTWA, SPÓŁKI AKCYJNEJ W POZNANIU.

I. Część.

Przepisy Ogólne.

Firma, siedziba, czas trwania, rok obrotowy, cel przedsiębiorstwa, kapitał zakładowy, ogłoszenia.

§ 1.

Firma Spółki brzmi: „Bank Cukrownictwa”, Spółka Akcyjna w Poznaniu.

Spółka ma siedzibę w Poznaniu, może jednak za pozwoleniem Rady Nadzorczej zakładać Oddziały i Agentury w kraju i za granicą. Otwarcie Oddziału lub Agentury w Państwie Polskim poza obszarem b. zaboru pruskiego, jak długo obowiązuje na nim ustawodawstwo niemieckie, nastąpić może tylko za pozwoleniem Ministra.

Spółka jest osobą prawną, czas trwania Spółki jest nieograniczony.

Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

Spółka jest obowiązana do przedstawiania Ministrowi Skarbu miesięcznych bilansów.

§ 2.

A. Spółka ma na celu prowadzenie wszelkich operacji bankowych i handlowych, zakładanie i popieranie przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych, handlowych, transportowych i kredytowych wszelkiego rodzaju i współdziałanie z temi przedsiębiorstwami, w pierwszym rzędzie jednakże popieranie potrzeb przemysłu cukrowniczego w Państwie Polskim.

B. Spółka ma prawo wykonywać operacje następujące:

a) organizowanie, finansowanie lub nabywanie przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych, rolniczych, górniczych, kolejowych, żeglugowych i przewozowych,

b) wydawanie pożyczek i otwieranie kredytu na określony termin, a także w formie specjalnych bieżących i kontokorrentowych rachunków:

1) na zastaw państwowych papierów procentowych, listów zastawnych, udziałów, akcji i obligacji w wysokości do 90% ceny giełdowej,

2) na zabezpieczenie hipotekami nieruchomości ziemskich i miejskich,

3) na zastaw konosamentów, świadectw składów towarowych (warrantów), frachtów i kwitów domów przewozowych, dróg żelaznych i towarzystw żeglugi parowej na niepodlegające łatwemu zepsuciu towary w wysokości 2/3 wartości towarów tych z tem zastrzeżeniem, ażeby towary były ubezpieczone na sumę co najmniej o 10% wyższą od sumy pożyczki i na termin przynajmniej o miesiąc dłuższy od jej terminu i ażeby polisy ubezpieczeniowe były przechowywane w Banku,

4) na zastaw drogich kamieni i metali,

5) na zastaw towarów niepodlegających łatwemu zepsuciu do wysokości najwyżej 2/3 wartości, z zastrzeżeniem, ażeby towary te były złożone według uznania Zarządu w składach zabezpieczonych od ognia, oraz ażeby były ubezpieczone na sumę co najmniej o 10% wyższą od pożyczki i na termin przynajmniej o miesiąc dłuższy od jej terminu. Polisy ubezpieczeniowe mają być przechowywane w Banku, komorne zaś za najem składni na towar musi być zapłacone za czas przynajmniej o miesiąc dłuższy od terminu zastawu towaru.

Przy wydawaniu pożyczek i otwarciu kredytu na zabezpieczenia, wymienione w podrozdziałach 3 i 5 tym niniejszego ustępu na termin do dwóch miesięcy wysokość tych pożyczek i kredytu może być zwiększona na podstawie wspólnej jednomyślnej uchwały Zarządu i Rady Banku do 80% wartości zabezpieczeń;

c) dyskonto i redyskonto weksli krajowych, zagranicznych i innych zobowiązań pieniężnych,

d) inkaso wszelkiego rodzaju należności,

e) dokonywanie wypłat, wydawanie przekazów pieniężnych w kraju i za granicą,

f) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich wszelkiego rodzaju państwowych papierów procentowych, listów zastawnych, udziałów, akcji i obligacji, których obieg jest w Państwie dozwolony;

g) kupno i sprzedaż towarów z polecenia i na rachunek osób trzecich za określoną zgóry opłatą komisową;

h) kupno i sprzedaż na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich, drogich metali w sztabach i monecie oraz weksli ciągniętych, krajowych i zagranicznych;

i) akceptacje i wydawanie weksli ciągniętych, akredytów i przekazów na miasta w kraju i za granicą;

k) przechowywanie za określoną zgóry opłatą wszelkiego rodzaju papierów procentowych i przedmiotów wartościowych oraz wydzierżawianie składów towarowych i schowków pieniężnych (safes),

l) przyjmowanie wkładów bezterminowych i terminowych oraz wkładów na rachunki bieżące, z zastrzeżeniem, aby pojedyncze dowody lo-

kacyjne nie były wydawane na sumę mniejszą, niż tysiąc marek polskich;

m) kupno i sprzedaż na rachunek własny państwowych papierów procentowych, udziałów, akcji i obligacji przez Rząd gwarantowanych;

n) kupno i sprzedaż na rachunek własny obligacji, listów zastawnych oraz udziałów i akcji przez Rząd niegwarantowanych;

o) wymiana pieniędzy;

p) asekuracja od wylosowania papierów publicznych;

r) otwieranie w drodze komisji subskrypcji na państwowe, komunalne i inne publiczne pożyczki na akcje, obligacje i listy zastawne, które wolno wypuszczać w kraju. Subskrypcja na papiery zagraniczne nie może być otwierana bez pozwolenia właściwej władzy;

s) zastaw własnych papierów Spółki i zastawianie za zgodą zastawiających w innych instytucjach kredytowych papierów wartościowych i towarów przyjętych przez Spółkę na zastaw.

Zastawianie cudzych towarów odbywa się za pomocą wzmianki oddawczej na dokumencie zastawowym;

t) nabywanie i sprzedawanie koncesji, wszelkiego rodzaju przywilejów, patentów na rachunek własny i osób trzecich.

C. Zastawianie papierów wartościowych, drogich metali, towarów i innych ruchomości, odbywa się za pomocą prostego wręczenia tych zastawów Spółce przy deklaracji podpisanej przez ich właściciela, że w razie niezapłacenia pożyczki w terminie Spółka ma prawo wystawić te zastawy na sprzedaż. Ze swej strony Spółka wydaje pożyczającemu świadectwo o przyjęciu zastawu. W świadectwie tem powinno być ściśle oznaczone, jakie przedmioty są zastawione i na jakich warunkach została wydana pożyczka.

D. W razie obniżenia się ceny giełdowej zastawionych lub złożonych tytułem zabezpieczenia należności papierów procentowych, akcji, udziałów lub towarów, Spółka ma prawo żądać dodatkowego zabezpieczenia. Przyjmowane na zastaw przez Spółkę papiery procentowe, towary i inne ruchomości wciągają się do specjalnie w tym celu sporządzonych ksiąg sznurowych lub rejestrów, ze stosownym odnotowaniem wysokości długu oraz rodzaju i gatunku przyjmowanych na zastaw przedmiotów.

Uwaga międzynarodowa dla działania na obszarze b. Królestwa Polskiego.

Takie wciągnięcie do ksiąg lub rejestrów bankowych równoznaczne jest z rejestracją, ustanowioną przez art. 2074 obowiązującego w b. Królestwie Polskim Kodeksu Cywilnego i nadaje Bankowi pierwszeństwo do zastawionego przedmiotu, stosownie do art. 2073 tego kodeksu.

E. Jeśli dłużnik nie zapłaci w terminie sumy, przypadającej od niego Spółce z tytułu pożyczek otwartych kredytów, zabezpieczonych papierami wartościowymi, towarami lub zastawem innego majątku ruchomego, to zastawione przedmioty mogą być przez Zarząd Spółki niezwłocznie wystawione na sprzedaż i sprzedane w całości lub częściowo, według uznania Zarządu na rachunek dłużnika za pośrednictwem maklera giełdowego, albo podług uznania Zarządu przez licytację, bez obowiązku ogłaszania o tem dłużnikowi i bez żadnej rozprawy sądowej. Poświadczenie to nie pozbawia Spółki możności poszukiwania zaspokojenia niepokrytych należności na zasadzie praw ogólnych.

F. Spółce nie wolno nabywać swych akcji, lub udzielać na nie pożyczek.

G. Sumy, złożone w Spółce na lokaty, na rachunek bieżący, ulegają aresztom lub sekwestrowi jedynie trybem, wskazanym w ustawie postępowania cywilnego i po złożeniu Spółce wydanych dowodów.

Wyszczególnienie poszczególnych operacji Banku pod B. podaje się ze względu na działalność Spółki w Polsce poza granicami byłej dzielnicy pruskiej.

§ 3.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 1 miliard marek polskich, na który składa się 300.000 sztuk akcji I emisji oraz 700.000 sztuk akcji II emisji wartości nominalnej po tysiąc marek każda.

Wszystkie akcje brzmią na okaziciela, akcje I emisji noszą numery bieżące od 1 — 300.000, akcje II emisji od 1 — 700.000.

Wolno wypuszczać akcje po cenie wyższej od nominalnej wartości.

Uwaga: Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zebrania akcjonariuszów z dnia 13 grudnia 1923 r. podwyższony został kapitał zakładowy Spółki o 2 miliardy marek na 3 miliardy marek polskich. W wysokości jednego miliarda siedemset milionów marek mają być wydane akcje na okaziciela, a w wysokości trzystu milionów marek akcje imienne uprzywilejowane.

§ 4.

Wszystkie ogłoszenia Spółki dokonują się w pismach prawnie przepisanych.

Ogłoszenia uważa się za należycie dokonane przez jednorazową publikację, chyba że ustawa,

statut lub uchwała Walnego Zebrania przepisują kilkakrotną publikację.

Rada Nadzorcza może wyznaczyć do ogłoszeń inne jeszcze gazety, jednak skuteczność ogłoszenia nie zależy od publikacji w tychże gazetach.

II. Część.

Ustrój i prowadzenie interesów Spółki.

a) Zarząd.

§ 5.

Zarząd składa się z jednej lub więcej osób. Członków Zarządu oraz zastępców członków Zarządu mianuje i odwołuje Rada Nadzorcza, która ustala także liczbę członków Zarządu i ich zastępców oraz warunki przyjęcia. Przyjęcie i odwołanie dokonywują się aktem notarialnym.

§ 6.

Zarząd prowadzi interesy Spółki według przepisów ustawy i niniejszego statutu. Zarząd obowiązany jest być obecnym na posiedzeniach Rady Nadzorczej, nie ma jednak prawa brania w nich udziału. Za zgodą Rady Nadzorczej ma Zarząd prawo ustanawiać prokurentów i pełnomocników handlowych.

§ 7.

Zarząd podpisuje firmę w ten sposób, że uprawniony do podpisu dodaje podpis swojego nazwiska do firmy Spółki.

Jeśli Zarząd składa się z więcej, jak jednej osoby, to do zastępowania Spółki uprawnieni są 2 członkowie Zarządu, albo też jeden członek Zarządu łącznie z jednym prokurentem.

§ 8.

Na przeciąg czasu, zgóry określony, może Rada Nadzorcza ustanawiać pojedynczych swoich członków zastępcami tych członków Zarządu, którzy z powodu przeszkód czynności urzędowych spełniać nie mogą. Zastępca taki nie może w tym czasie i aż do otrzymania deszaryści pełnić swoich czynności jako członek Rady Nadzorczej.

b) Rada Nadzorcza.

§ 9.

Rada Nadzorcza składa się najmniej z pięciu, najwyżej z dwudziestu siedmiu członków, wybieranych przez zwyczajne Walne Zebranie każdorazowo na 4 lata urzędowe, przyczem przez rok urzędowy rozumie się okres czasu od jednego zwyczajnego Walnego Zebrania aż do końca zwyczajnego Walnego Zebrania następnego roku.

Z pośród członków Rady Nadzorczej ustępuje co rok przy zwyczajnym Walnym Zebraniu tytu, aby czas urzędowania każdego poszczególnego członka kończył się z końcem czwartego zwyczajnego Walnego Zebrania po jego wyborze.

O kolejności ustępowania rozstrzyga w pierwszych 3 latach los, później starszeństwo służby.

Członkowie ustępujący mogą być ponownie wybrani.

Jeżeli członek Rady Nadzorczej ustąpi w ciągu roku obrotowego, może, o ile liczba członków Rady Nadzorczej wynosi jeszcze co najmniej 5, wybór uzupełniający nastąpić dopiero przy następnym Walnym Zebraniu, w przeciwnym razie winien Zarząd zwołać w przeciągu miesiąca Nadzwyczajne Walne Zebranie celem uzupełnienia Rady Nadzorczej.

Czas urzędowania członka Rady Nadzorczej, wybranego w miejsce członka ustępującego, kończy się z czasem urzędowania ustępującego poprzednika. Wybór pierwszej Rady Nadzorczej ważny jest do końca tego zwyczajnego Walnego Zebrania, które odbędzie się po upływie roku od zarejestrowania Spółki w celu powzięcia uchwały co do bilansu rocznego.

Na tem Walnym Zebraniu należy wybrać na nowo całą Radę Nadzorczą.

§ 10.

Rada Nadzorcza winna dozorować prowadzenie interesów Spółki we wszystkich działach administracyjnych i w tym celu informować się o przebiegu spraw Spółki. Może ona w każdej chwili żądać od Zarządu sprawozdania o tych sprawach i sama lub przez swego prezesa, lub jego zastępcę, albo przez innych, ogólnie lub na poszczególny przypadek wyznaczonych członków wglądać w książki i korespondencję Spółki, jakoteż badać stan kasy Spółki i zapasy papierów wartościowych oraz towarów.

Rada Nadzorcza winna badać rachunki roczne, bilanse i wnioski o podział zysku i referować o nich Walnemu Zebraniu.

§ 11.

Rada Nadzorcza winna ustanowić regulamin służbowy dla Zarządu, w którym ustalą miarowicie te czynności prawne, które Zarządowi wolno przedsięwziąć tylko za uprzednią zgodą Rady Nadzorczej.

§ 12.

Członkowie Rady Nadzorczej pobierają oprócz tantiemy ustalonej w § 23 z tytułu kosztów handlowych odszkodowanie za wydatki, oraz dietyienne za posiedzenia, w których

biorą udział. Wysokość potrzebnej na ten cel sumy corocznie ustala zwyczajne Walne Zebranie na rok następny, zaś podziału jej między członków Rady Nadzorczej dokonuje Rada Nadzorcza sam. Członkowie Rady Nadzorczej mają przez tego prawo do zwrotu kosztów podróży, przedsięwziętych w interesie Spółki. Członkom pierwszej Rady Nadzorczej może być przyznane wynagrodzenie za ich czynności tylko przez uchwałę tego Walnego Zebrania, z którym upływa czas urzędowania pierwszej Rady Nadzorczej.

§ 13.

Rada Nadzorcza wybiera corocznie po zwyczajnym Walnym Zebraniu zwykłą większością głosów przewodniczącego i dwóch do trzech zastępców na czas aż do końca następnego zwyczajnego Walnego Zebrania.

Jeżeli prezes i jego zastępcy wskutek przeszkód nie mogą pełnić swych obowiązków, sprawuje przewodnictwo przez czas trwania przeszkody najstarszy latami służby członek Rady Nadzorczej.

§ 14.

Radę Nadzorcza zwołuje przewodniczący albo na jego zlecenie Zarząd, ilekroć tego wymagają interesy Spółki. Na pisemny wniosek dwóch członków Rady Nadzorczej, lub na wniosek Zarządu jest przewodniczący Rady Nadzorczej obowiązany zwołać ją w przeciągu tygodnia.

Z posiedzeń Rady Nadzorczej prowadzi się protokoły. Rada Nadzorcza jest zdolną do uchwał przy obecności najmniej pięciu członków. W razach nagłych mogą uchwały zapadać przez oświadczenie listowne lub telefoniczne. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Rada Nadzorcza może utworzyć ze swego łona wydział do załatwiania spraw bieżących i ustalić jego regulamin służbowy oraz wynagrodzenie dla jego członków, które obciążać będzie Spółkę, jako koszty handlowe.

c) Walne Zebranie.

§ 15.

Na Walnym Zebraniu daje każda akcja na 1000 marek jeden głos. Prawo uczestniczenia w Walnym Zebraniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą najpóźniej piątego dnia roboczego przed wyznaczeniem Walnego Zebrania do godziny 6-tej wieczorem akcje swoje, przeznaczone do uczestniczenia, wraz ze spisem numerów tych akcji w kasie Spółki lub w innych miejscach, wskazanych w zaproszeniu na Walne Zebranie, albo też u polskiego notariusza, który poświadczycie także winien, że akcje złożone zostaną u niego w zachowaniu, aż do ukończenia Walnego Zebrania.

§ 16.

Walne Zebranie zwołuje się przez publiczne ogłoszenie w organach Spółki, opublikowane przynajmniej na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem. Przy obliczeniu tego czasokresu nie wlicza się ani dnia wyjścia gazety, zawierającej ogłoszenie, ani dnia Walnego Zebrania.

W zaproszeniu na Walne Zebranie winien być podany cel Walnego Zebrania. Zamierzone zmiany statutu winny być w ogłoszeniu uwidocznione według swej istotnej treści. Uchwała Walnego Zebrania może zapasć i wtedy, jeżeli ogłoszenie porządku dziennego nastąpiło przynajmniej na tydzień przed upływem terminu, wyznaczonego do złożenia akcji, a przy uchwałach wymagających większej, niż prostej większości głosów, przynajmniej na dwa tygodnie przed upływem terminu tego.

Każdy akcjonariusz ma prawo żądać umieszczenia wniosków, dotyczących spraw Spółki, na porządku dziennym, jeżeli je zgłosi do Zarządu tak wcześnie, że w myśl powyższych przepisów na czas będą mogły być ogłoszone.

§ 17.

Zwyczajne Walne Zebranie odbywa się w pierwszych 6 miesiącach każdego roku obrachunkowego.

Na niem następują:

- 1) sprawozdanie Zarządu o stanie majątkowym Spółki i o wynikach ubiegłego roku obrachunkowego, oraz sprawozdanie Rady Nadzorczej o sprawdzeniu sprawozdania gospodarczego i rachunku rocznego,
- 2) uchwała co do zatwierdzenia bilansu i rachunku zysków i strat za ubiegły rok obrachunkowy,
- 3) uchwała co do udzielenia deszary członkom Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 4) uchwała co do podziału zysków,
- 5) wybór członków Rady Nadzorczej,
- 6) uchwała co do innych na czas ogłoszonych przedmiotów obrad.

§ 18.

Nadzwyczajne Walne Zebranie winno być zwołane przez Zarząd lub przez Radę Nadzorcza, ilekroć tego wymaga interes Spółki lub jeśli akcjonariusze, których akcje razem dochodzą 1/20

części kapitału zakładowego, żądają tego w wniosku doręczonym Spółce, z podaniem celu i powodów Walnego Zebrania.

§ 19.

Walnemu Zebraniu przewodniczy prezes Rady Nadzorczej lub jego zastępca, gdyby zaś żaden z nich przewodniczyć nie mógł, członek Rady Nadzorczej, wyznaczony przez obecnych jej członków. Jeżeli żaden z członków Rady Nadzorczej nie jest obecny, wybiera przewodniczącego Walne Zebranie.

§ 20.

Uchwały Walnego Zebrania zapadają zwykłą większością głosów, zastąpionych przy powzięciu uchwały, o ile ustawa lub niniejszy statut nie przepisują inaczej.

Przy równej ilości głosów wniosek upada. Przy wyborach następuje zawsze głosowanie tajne za pomocą kartek, jeżeli Walne Zebranie nie zgodzi się bez sprzeciwu na inny sposób wyboru.

We wszelkich innych wypadkach przepisuje przewodniczący sposób głosowania.

Jeżeli przy wyborach nie osiągnięto w pierwszym głosowaniu większości, odbywa się wybór ściślejszy pomiędzy dwoma kandydatami, którzy otrzymali najwięcej głosów. Przy równości głosów rozstrzyga los.

§ 21.

Walne Zebrania odbywają się w Poznaniu. Z obrad spisuje się protokół notarialny, do którego dołączyć należy listę obecnych akcjonariuszów, podpisaną przez przewodniczącego Walnego Zebrania, a podającą nazwiska i miejsce zamieszkania obecnych akcjonariuszów oraz kapitał akcyjny przez nich reprezentowany.

III. Część.

Złożenie rachunków, wypięrodkowanie i zużycie czystego zysku.

§ 22.

Zarząd winien w pierwszych czterech miesiącach roku obrachunkowego przedłożyć Radzie Nadzorczej za rok ubiegły bilans, rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie gospodarcze, wykazujące stan majątkowy oraz stosunki Spółki.

§ 23.

Z czystego zysku, stwierdzonego bilansem, przekazuje się 10 procent do ustawowego funduszu zapasowego, dopóki tenże nie przekroczy 4-tej części kapitału zakładowego, dalej kwoty, które Walne Zebranie przeznaczy na stworzenie, albo wzmocnienie ewentualnych specjalnych rezerw, następnie 4 procent kapitału akcyjnego na dywidendy dla akcjonariuszy.

Z pozostałej reszty czystego zysku otrzymują:

Prezes Rady Nadzorczej 1/2 procent, zaś każdy członek 1/4 procent, jako tantiemę. Reszta pozostaje do dyspozycji Walnego Zebrania.

IV. Część.

Zmiany statutu. Rozwiązanie Spółki.

§ 24.

W następujących przedmiotach mogą uchwały zapadać tylko większością 3/4 części kapitału zakładowego, zastąpionego przy głosowaniu:

- 1) rozwiązanie i likwidacja Spółki,
- 2) zmiana celu przedsiębiorstwa,
- 3) spieniężenie majątku Spółki przez sprzedaż majątku w całości (§§ 303 do 306 kodeksu handlowego),
- 4) odwołanie członków Rady Nadzorczej.

§ 25.

W razie rozwiązania Spółki Walne Zebranie ustanawia sposób wykonania i wybiera likwidatorów oraz oznacza wynagrodzenie dla nich i członków Rady Nadzorczej.

§ 26.

Zmiana przepisów statutu, obowiązujących poza częścią Państwa Polskiego, stanowiącą byłaby zabór pruski, nastąpić może tylko za pozwoleniem Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu, a to jak długo w b. zaborze pruskim decydującym jest odnośne ustawodawstwo niemieckie.

CEDULA URZĘDOWA

Giełdy pieniężnej w Warszawie

Nr 77

z dnia 2 kwietnia 1923 r.

Waluty i dewizy.

a) Bilety bankowe.

Ruble „Carskie” 500 —, Ruble „Carskie” 100 —, Ruble „Dumskie” 1000 —, Ruble „Dumskie” 250 —, Dolary Stanów Zjednoczonych 9350000—9300000 —, 9350000—9250000, po 1 i 2 dol. —, Dolary kanadyjskie 9000000, Floreny holenderskie —, Franki belgijskie —, Franki francuskie 54500—54000, Franki szwajcarskie —, Funtów angielskie —, Liry włoskie —, Marki niemieckie —, Korony austriackie —, Korony czesko-słowackie 275000—Korony szwedzkie —, Korony tureckie —, Korony norwesk

—, Korony węgierskie —, Lei rumuńskie —, Marki estońskie —, Marki litwskie —, Dinary jugosłowiańskie —.

b) Czeki i wpłaty.

Belgia 470000—466000—463000—464000, Holandia 3475000—3450000, Londyn 4027000—4000000—4020000 —39800000, New-York od 50 dol. wzwyż 9350000—9300000 —9350000—9250000, poniżej 50 dol. 9200000, Paryż 550000 —542250—544250—540250, Praga 277000—267250, Szwajcaria 165000—163000—1647000—1631000, Wiedeń 132,25 —131—132—130, Włochy 421000—417500.

c) Monety.

1. Złoto.

Franki 1600000.

Papiry Państwowe.

1) Państw. Poz. Prem. 1920 r. 950000—1050000.

2) Państw. Poz. Złot. 1922 r. 1400000.

3) Bony Złote serie IIA. 135000—140000.

6) Poz. Dolar. 1919/20 r. 5000000.

Akcje notowane w tysiącach marek:

Bank Dyskontowy Warszawski I-VII em. 27500—27000 —27200, Bank Handlowy w Warszawie XI-XII em. 28150 —28500—27500, Bank dla Han. i Przem. w Warszawie I-XI em. 5500—5300, Bank Kredytowy w Warszawie I-X em. 2000, Bank Przemysłowy Warszawski I-III em. 3500, Polski Bank Handlowy w Poznaniu I, II-X em. 8000—8500, Polski Bank Przemysłowy w Łodzi I-X em. 1750—1700—18 —, Wileński Prywatny Bank Handlowy I-VI em. 325 Bank Zechociński I-V em. 6750—6000, VI em. 8750—8900—8750, Bank Zjednoczonych Ziemi Polskich I-VI em. 5750, Bank Zw. Sp. 2 rok. w Poznaniu I-XI em. 21500, Bank Związków Ziemi I-VI em. 715 „Cerata” I-III em. 700—625—675, Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych I-V em. 19500, Zakłady Chemiczne „Grodzisk” I-III em. 2800—2700—2650, F. C. Hut. Sak. Kijewski, Scholtze i Ska I-V em. z przew. 1200—1450, Przem. Mydl. i Perf. Fryd. Puls z przew. V em. 1500—1475, Zakłady Chemiczne Ludwik Spiess i Syn 4200, Wildt i Ska dawniej Ryszard Wildt I-III em. 750, Przem. Chem. w Polsce Sp. Akc. w Zgierzu I-III i V, VI em. 15000—14250—14850, Towarzystwo „Elektryczność” I-II em. 6600—6650, Polskie Tow. Elektryczne I-VIII em. 725—750, Polskie Zakł. Elektr. Brown Boveri I-IV em. 3500, „Siła i Światło” I-V em. 2400—2050, Sp. Akc. „Chodorów” I-VII em. 2070—19000—20600, Fabr. Cukru i Raf. „Czersk” I-III em. 5900—5600—5800, Fabr. Cukru i Raf. „Czestochowa” I-IV em. 16000—9800 —100000, Tow. Cukrowni i Rafin. „Gosławice” I-VI em. 4750—5000, Fabr. Cukru i Raf. „Michałów” I-V em. 2000—2800, Cukrowni „Ostrowita” z z. wa. i III em. 4750—2000—7000, Warsz. Towarz. Fabr. Cukru z przew. 16250—15000—16000, Lab. Fabr. Portland-Cementu „Firley” em. 1920—II-VII 3400—3450, Fabr. Portland-Cementu „Łazy” I-III em. 625—600, Drzewnego Przemysłu i Handlu I-IV em. 1700—1725, Warsz. Tow. Kop. Węg. i Zakł. Hut. I-III em. 22000—22000—23000—4000 —23500—24250—25000, Polska Nafta I-IV em. 2100, Przem. Naft. Bracia Nobel w Polsce I-V em. 100—3000 —7000 VI em. 050—650—6700 Lenartowicz, Er. Rylscy i Ska I-III em. 800—700—775, H. Ce. ieleki w Poznaniu I-VIII i VIII em. 1825—1775(X)—2250—2150—2200, Prz. m. Z. M. „Lilpop, Rau i Leewen” I-II i IV, III em. 2525—2751—2351, Młodzieżowskie Zakł. Górniczo-Hutnicze I-VI em. 37500—35000—40500 —41500—2500—44000—435000, Norblin, B. cia Buch i T. Werner I-VII em. 2750—2700, Wiek. P. i c i Zakł. Ostrołęckich I-V em. 38500—41500—40000, Warsz. Sp. Akc. Budowy Parowozów I-V em. 1375—1675—1800, Rohn, Zieliński i Ska I-III em. 1750, IV em. 1650, Fabr. Mach. i Odlew. K. Rudzki i Ska I-V em. 6350—6500 —6900—6800—7000—7250—7000—7700—7200—7250, V em. 6700—6400, Starechowski Zakł. Górniczych I-VII em. 14100—14000—14375, „Trzebinia” Fabr. Maszyn I-VI em. 2800, Zakłady Mechaniczne „Ursus” Sp. Akc. I-II em. 4725, III em. 4300, Warsz. Fabr. Wyr. Mat. i Emal. „Wulkan” I-V em. 18250—16500—19750, „Konopie” I-VI em. 2100, Zakł. Przędz. Baw. Tk. i Blech. „Zawiercie” 185000—200000, Tow. Zakł. Żyrardowskich Hucielego i Dittricha 150000—152500—1510000, Tow. Han. Przem. „J. J. Borkowski” I-VII em. 5725—3550—5550, Bracia Jablonscy I-X em. 700—650—650, Sp. Akc. Skupu Skór Surowych i Garbników I-VII em. 350, Syndykat Rolniczy Warszawski II-II em. 9500—10000 —9350, Zachodn. Tow. dla Handlu i Przemysłu I-VI em. 1000, Pol.-Bałt. Tow. Hand.-Transp. „Polbal” I-VI em. 700, „Polski Lloyd” I-V em. 500, Warsz. Tow. Transportu i Żeglugi I-VI em. 725—700—750, VII em. 625—650, Zjednoczone Browary Warszawskie p. f. Haberbusch i Schiele 26000—26500, Polski Przemysł Korkowy I-IV em. 450, „Granum” Sp. A. Pol. Kraj. Mod. Nas. Sel. I-VII 715, Fabryka Olówek „St. Majewski i Sp.” 29000, Warsz. Tow. Poż. na Zast. Ruch. IX em. 1875, Warsz. Tow. Oczyszcz. i Sprzed. Spirytusu I-V em. 8500—8450—86000—8750—95000—9000—93500, „Tcha-te” Sp. Akc. I-II em. 10000.

X) Odc. po 1000 szt. 1) Odc. po 500 szt. 2) Odc. po 100 szt. 3) Odc. po 50 szt. 4) Odc. po 20 i 25 szt. 5) Odc. po 10 szt. 6) Odc. po 5 szt. 7) Odc. drobniejsze. 8) Odc. po jednej szt.

Spółki akcyjne, posiadające akcje uprzywilejowane, oznaczone są znakiem ©.